

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет педагогічний

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИТОРИКА ТА КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ ПЕДАГОГА

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Освітня програма Дошкільна освіта

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від «27» серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Риторика та культура мовлення педагога
Викладач	Мацук Людмила Олександрівна, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Контактний телефон викладача	0986232405
Е-mail викладача	liudmila.matsuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна / заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є підготовка кваліфікованого фахівця – вихователя, методиста, керівника закладу дошкільної освіти (ЗДО), які досконало володіють мистецтвом «живого слова». Отже, курс «Риторика та культура мовлення педагога» розширює можливість майбутнім працівникам ЗДО володіння живим розповідним словом. Призначення курсу полягає у формуванні в студентів комунікативних та етичних норм, володіння якими дозволяє ефективно користуватися українською мовою в життєвих ситуаціях мовного спілкування, перш за все - професійного.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни є формування, поглиблення та розширення майстерності «живого слова» вихователів закладів дошкільної освіти.</p> <p>Мета реалізується через цілі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ознайомлення студентів із основами риторики та культури мовлення педагога; - володіння навиками риторичного аналізу педагогічного мовлення; - основні категорії, жанри та закони риторики; - ознайомлення студентів з тенденціями мовної діяльності в системі професійної діяльності педагога; - оволодіння комунікативними та етичними нормами педагогічного спілкування; - володіння методами та прийомами вдосконалення власної комунікативної 	

компетенції;

- знання законів, принципів та правил ефективного педагогічного спілкування та вимог до комунікативної компетенції педагогів;
- стимулювання потреби в саморозвитку комунікативного потенціалу;
- надання практичної допомоги в подоланні труднощів спілкування з вихованцями, батьками, колегами й керівниками.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

КЗ-5. Здатність працювати в команді.

Фахові компетентності:

КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.

КС-7. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.

КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

Програмні результати навчання:

ПРН – 02 Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.

ПРН – 03 Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.

ПРН – 05 Організувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії.

ПРН – 08 Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень.

ПРН – 09 Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12/4
практичні	18/6
самостійна робота	60/80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
III	012 Дошкільна освіта	другий	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1-2. Риторика як наука і мистецтво.	4/-	4/-	10/20
Тема 3. Практичні основи педагогічної риторики.	2/2	4/2	20/20
Тема 4-5. Культура професійного мовлення педагога.	4/-	6/4	20/20
Тема 6. Етика педагогічного спілкування.	2/2	4/-	10/20
ЗАГ:	12/4	18/6	60/80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання курсу	З урахуванням Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf . Вид контролю: залік Підсумкова оцінка (за роботу на практичних заняттях 50х10 = 50 балів, максимальна – 50 б.) Тестування – 50 балів. Разом – 100 б.
Вимоги до письмової роботи	Виконання письмових завдань, поданих до планів практичних занять, є обов'язковим складником підготовки до заняття і оцінюються додатково. Письмові роботи повинні виконуватися самостійно й перевірятись під час практичного заняття. Здобувачі ВО виконують контрольну роботу у формі тестування, яке розміщене на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua (для денної – на занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії)
Семінарські (практичні) заняття	Семінарські та практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Обов'язкова присутність на заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх практичних занять протягом двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті. Оцінки за поточне тестування, відповіді на семінарських та практичних заняттях, виконання контрольної роботи та завдань на самостійне опрацювання.
Підсумковий контроль	Залік у формі тестування за 100б. шкалою
7. Політика навчальної дисципліни	
Письмові роботи: виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи)	
Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності відповідно до Кодексу честі Прикарпатського	

національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09-1.pdf> – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти (ЗВО) інших видів політики, передбачених нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО.

Під час моделювання мовленнєвих форм роботи з дітьми раннього і дошкільного віку слід надавати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

У випадку порушення норм академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Відвідування занять. **Обов'язкове.** Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Неформальна освіта: згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf> Зараховуються результати неформальної освіти в залежності від кількості годин та тем, які повинні відображати матеріал практичних занять. Наприклад, 2 години, які були отримані в результаті неформальної освіти зараховуються як одне практичне заняття з відповідної теми.

Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках вибіркової складової освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

8. Рекомендована література

1. Герман В. В. Риторична культура вчителя в академічному просторі: навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. 190 с.
2. Заболотний О., Заболотний В. Правильне мовлення. Київ: Літера, 2020, 224 с.
3. Кравцова І. А. Основи культури і техніки мовлення: навчальний посібник .

Кривий Ріг: КП ДВНЗ «КНУ, 2016. 294 с.

4. Красницька Ольга. Основи ораторського мистецтва та риторичної комунікації : практикум. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2019. 110 с.
5. Куньч З., Городиловська Г., Шмілик І. Риторика : підручник. Львів : вид-во Львівської політехніки, 2016. 496 с.
6. Левчук І. П., Матящук Л. А. Основи культури мовлення : особливості, поради, роздуми : [навч. довід.]. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 164 с.
7. Макович Х. Я., Вербицька Л. О., Капітан Н. О. Словник термінів і понять з риторики. Львів, 2016. 140 с.
8. Мельник Т., Струганець Л. Культура мови: від теорії до практики: навчальний посібник. Київ: Навчальна книга Богдан, 2017. 216 с.
9. Микитюк О. Культура мовлення: навч. посібн. Львів: Львівська політехніка, 2017. 236 с.
10. Основи ораторської майстерності: навчальний посібник / Серeda Н. В., Квасник О. В. Харків : НТУ «ХП», 2019. 304 с.
11. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення: навч. посібн. Київ: Центр учбової літ., 2019. 243 с.
12. Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія / [О. А. Кучерук, Н. Б. Голуб, О. М. Горошкіна, С. О. Караман та ін.] ; за ред. О. А. Кучерук. Київ : КНТ, 2016. 258 с.
13. Прокопчук Л. В. Риторика. Модульний курс: навч. посіб. / Л. В. Прокопчук. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2017. 206 с.
14. Риторика: навч. посібн. (упор. Т. К. Ісаєнко, А. В. Лисенко). Полтава: ПолтНТУ, 2019. 247 с.
15. Риторика: навч.-метод. посібник / укл. Лариса Мафтин. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 344 с.
16. Риторика: підручник / Зоряна Куньч, Галина Городиловська, Ірина Шмілик. Друге видання, доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 496 с.

Додаткова література:

17. Андерсон Кріс. Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. 2-е вид. Київ, 2017. 256 с.
18. Джеймс Борг Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування / пер. з англ. Н. Лазаревич. Харків: Вид-во «Ранок»: Фабула, 2020. 304с.
19. Микитюк О. Р. Культура мовлення: особливості, завдання, цікавинки. навчальний посібник. друге видання, зі змінами та доповненнями. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. 236 с.
20. Піз А., Піз Б. Мова рухів тіла. Розширене видання/ Пер. з англ. К: ТОВ «Компанія ОСМА», 2015. 416с.
21. Wow-виступ по-українськи. Ноу хау сучасного оратора/ Андрій Степура 2-е вид.– Дніпро: Моноліт, 2019. 304с.